

Fig. 1. Interiør set mod nord. NE fot. 1995. - *Interior to the north.*

SINDSYGEHOSPITALET'S KIRKE (AMTSHOSPITALET) NYKØBING.

Amtshospitalet ligger syd for byen ved Isefjorden på en ca. 44 ha. grund, skrånende mod øst, og mod nord grænsende op til Grønnehave skov. Hospitalet er, ifølge lov af 20. april 1913, opført 1913-15 efter tegning af arkitekt Kristoffer Nyrop Varming, officielt åbnet 15. nov. 1915.¹ I administrationsbygningen, bygget i dansk herregårdsstil af røde mursten, indrettedes 1915 i vestre fløj en kirkesal. I skoven lige nord for hospitalets mange bygninger opførtes et kapel og lighus med tilhørende kirkegård.

Indvendig fremtræder kirkerummet så godt som uforandret med tredelt kassetloft, fire store rundbuede vinduer i østvæggen med tre korresponderende nicher mod vest og en alterniche mod nord. Væggene står hvidmalede, gulvet er af træplanker.

Inventaret er samtidigt med bygningen, og alt træværket er malet i to grå nuancer, på bænkene i en mere blågrå tone end det øvrige inventar. Mindre detaljer fremhævet med hvidt og forgyldning.

Fig. 2. Altersølv fra 1915, udført af T. Ström, formentlig fra København. NE fot. 1994. - Altar plate from 1915, made by T. Ström, probably in Copenhagen.

På alterbordet, af træ, hvis forside prydes af rosetter, står *altertavlen*, bestående af ramme med postament, storstykke, gesims og trekantgavl. Storstykket flankeres af halvsøjler med kapitæler. Storfeltets maleri, Den gode hyrde, signeret og dateret A. Hou 1915, for Axel Hou, i nederste højre hjørne. Hyrden bærer rosa kjortel, baggrundens landskab er i douce farver og aftenhimlen har rosa skær. Under maleriet citat fra Sl. 23,1 med versaler.

Altersølv, bestående af *kalk*, *disk* og *alterkande*, fra 1915. Kalken, 17 cm høj, har sekskantet fod, der går op til den buklede knop, hvorover er et lavt cylinderformet led. Herpå hviler bægeret med graveret monogram: kronet SNS (Sindssygehospital Nykøbing Sjælland). Under bunden tre stempler: mestermærke T Ström, Københavnsmærke (19)15 og gardeinmærke for Christian F. Heise. Disken er 13,5 cm i tv. med graveret monogram, som kalkens, på fanens ene side lige over for et graveret græsk kors. Under bunden to stempler identiske med kalkens, mestermærket mangler.

Alterkanden er 22 cm høj, på en lav, sekskantet fod, hvorover er seks fladtrykte bukler, flad korpus med lille tud, bøjlehanke og på låget en knop formet som fladt græsk kors. På korpus graveret samme monogram som på sættets øvrige dele og under bunden ses tre stempler som kalkens. *Ske*, fra 1917, i laffet huller formet som et latinsk kors. Københavnsmærke (19)17 og gardeinmærke for Christian F. Heise.

Alterstager, formentlig fra 1915, 41 cm høje, sekskantet fodstykke på fladtrykte kugler.

Alterskranke, udformet som fag med vindueskryds og reliefskårne ornamenten på standerne.

Font af lyserød sandsten, 90 cm høj, placeret i nærheden af altret i rummets nordvestre hjørne. *Dåbsfad* og *-kande* (fig.2), af messing. Det flade fad, tv. 50 cm., har på fanen, i fladt relief, graveret fire græske kors, i bunden Jesumonogram. Under bunden signeret Th. Ström (jfr. alterkalk og -kande). Kanden er 30 cm høj og har på siderne graveret skønvirkeornament. Under bunden stemplet sammenskrevet HB og 1519.

Prædikestolen, indbygget i det høje panel, der på begge sider af altret danner små rum, i vest sakristiet, i øst opgangen til stolen. Den halvcirkulære stol har i hovedfeltet reliefskårne blad- og blomsterornamenter med et stort latinsk kors i midten. Herunder indskrift med reliefversaler: »Salige ere de, som høre Guds Ord og bevare det.« Sidefelt svarende til alterskrankens. *Stolestaderne* er åbne stole med reliefskårne musling- og blomsterornamenter på gavlene.

Orgel, 1915, med fire stemmer, bygget af

I. Starup, København. Disposition: Principal 8 Fod, Gedakt 8 Fod, Viola di Gamba 8 Fod, Flöite 4 Fod; superoktavkoppel (fra f), svelle, to kollektivtrin. Mekanisk aktion, sløjfevindlade.² Bælgen er indrettet til trædning. De stumme, sølvbronzerede piber står opstillet i ét rundbuet pibefelt, flankeret af enkle dobbeltpilastre samt sidestykker med bladornamenter og volutter.

Pibefeltet prydes foroven af udskårne blad- og blomsterornamenter. På den brede, buede gesims ses tre vingede englehoveder. På sydpulpitret, med facaden hvilende på brystningens lige, søjlebårne midtdel; spillebordet er placeret i orgelhusets sydvæg.³

Kirkeskib, »Haabet«, med kanoner i tre lag, formentlig fremstillet af en patient.

Lysophæng, fra 1915, af smedejern med elektriske pærer. I spiret hænger en lille klokke uden indskrift.

¹ Architekten, 19. årg. nr. 1, 1916. K. N. Varming var tilsynsførende arkitekt ved Statens Sindsygehospitalet 1913-32.

² De 12 største træpiber aktiveres pneumatisk. Vindladen er moderniseret af I. Starup & Søn (teleskoprørindsat); en sekundært tilføjet tremmeåbning i orgelhusets nordside reducerer svellevirkningen.

³ Yderligere oplysninger findes i Den Danske Orgelregistrant.